

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра внутрішньої медицини № 3 та ендокринології
Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Менеджмент ревматологічних хворих»

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань «22» Охорона здоров'я

Спеціальність «222» Медицина

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс VI

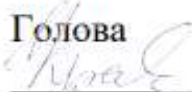
Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри внутрішньої медицини № 3 та ендокринології

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 14

Завідувач кафедри
 проф. Л.В. Журавльова
(підпис) (ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем терапевтичного профілю

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова
 проф. П. Г. Кравчун

Харків – 2021 р.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

- 1. Журавльова Лариса Володимирівна – завідувач кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології, професор, доктор медичних наук.*
- 2. Цівенко Оксана Іванівна – завуч кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології, доцент, кандидат медичних наук.*
- 3. Федоров Володимир Олександрович – доцент кафедри внутрішньої медицини № 3 та ендокринології, кандидат медичних наук.*
- 4. Сікало Юлія Костянтинівна - доцент кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології, кандидат медичних наук.*

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Журавльова Лариса Володимирівна – завідувач кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології Харківського національного медичного університету, професор, доктор медичних наук. Професійні інтереси: внутрішні хвороби, кардіологія, ендокринологія. Профайл: <https://www.facebook.com/prof.zhuravlyova>. Тел. 0504002195, lv.zhuravlova@knu.edu.ua. Очні консультації: 8.00-15.00 на кафедрі внутрішньої медицини № 3 та ендокринології ХНМУ; онлайн консультації 8.00-15.00 <http://distance.knu.edu.ua/course/view.php?id=862>. Локація: учбові кімнати кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології на базі КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

Федоров Володимир Олександрович - завуч кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології, доцент, кандидат медичних наук. Професійні інтереси: внутрішні хвороби, ревматологія. Профайл: <https://www.facebook.com/fedorovvladimir>, Тел. 0996754521, vo.fedorov@knu.edu.ua. Очні консультації: 8.00-15.00 на кафедрі внутрішньої медицини № 3 та ендокринології ХНМУ; онлайн консультації 8.00-15.00 <http://distance.knu.edu.ua/mod/bigbluebuttonbn/view.php?id=11558>. Локація: учбові кімнати кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології на базі КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

Олійник Марія Олександрівна - доцент кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук. Професійні інтереси: внутрішні хвороби, ревматологія, ендокринологія. Профайл: <https://www.facebook.com/dr.mashenka>. Тел. 0503030803, mo.oliinyk@knu.edu.ua. Очні консультації: 8.00-15.00 на кафедрі внутрішньої медицини № 3 та ендокринології ХНМУ; онлайн консультації 8.00-15.00 <http://distance.knu.edu.ua/mod/bigbluebuttonbn/view.php?id=11494>. Локація: учбові кімнати кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології на базі КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

Сікало Юлія Костянтинівна - доцент кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук. Професійні інтереси: внутрішні хвороби, ревматологія, ендокринологія. Профайл: <https://www.facebook.com/julia.sikalo>. Тел. +380688886594, yk.sikalo@knu.edu.ua. Очні консультації: 8.00-15.00 на кафедрі внутрішньої медицини № 3 та ендокринології ХНМУ; онлайн консультації 8.00-15.00 <http://distance.knu.edu.ua/mod/bigbluebuttonbn/view.php?id=11488>. Локація: учбові кімнати кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології на базі КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

Сайт кафедри: <http://vnmed3.kharkiv.ua>

Розклад проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (8⁴⁵-12²⁰ – перша зміна та 12²⁵-15⁵⁰ – друга зміна, у відповідності до розкладу).

Локація: учбові кімнати кафедри внутрішньої медицини №3 та ендокринології на базі КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Менеджмент ревматологічних хворих» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Медицина» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Згідно навчального плану підготовка лікарів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр» вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент ревматологічних хворих» здійснюється на VI курсі (11 та 12 семестри).

Обсяг дисципліни: кількість кредитів за ЄКТС – 3; загальна кількість годин – 90, з них аудиторних – 20, самостійної роботи студента – 70. Практичні заняття складають 20 годин, самостійна робота – 70 годин. Вид контролю: залік.

Загальна характеристика: дисципліна за вибором «Менеджмент ревматологічних хворих» призначена для студентів 6 курсу, передбачає розширення знань з питань, що охоплюють широкий спектр важливих теоретичних та практичних проблем сучасної ревматології, включаючи методи діагностики та лікування ряду системних захворювань сполучної тканини, суглобів, позасуглобових тканин, васкулітів тощо.

Предметом вивчення Ревматології, як навчальної дисципліни, є вивчення та засвоєння студентами особливостей перебігу, діагностики та лікування пацієнтів з ревматичними захворюваннями відповідно до принципів доказової медицини.

Міждисциплінарні зв'язки: пропедевтика внутрішніх хвороб, інфекційні хвороби, клінічна фармакологія, алергологія, імунологія, соціальна медицина, патологічна та нормальна фізіологія, анатомія, патологічна анатомія, внутрішні хвороби, ендокринологія, радіологія.

Сторінка в Moodle: <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3993>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2. Метою дисципліни є оволодіння студентами випускного курсу методами клінічної, диференційної та лабораторної діагностики, лікування і профілактики ревматичних захворювань, а також організації ревматологічної допомоги населенню України, профілактики ускладнень ревматичних хвороб.

2.1. Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент ревматологічних хворих» є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина. Для опанування кваліфікації «Магістр медицини» є необхідним: володіння навичками опитування, здатність до визначення необхідного переліку лабораторно-інструментальних досліджень та оцінки їх результатів, встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання, визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань, визначення принципів та характеру лікування захворювань,

виконання медичних маніпуляцій, діагностування невідкладних станів і надання екстреної медичної допомоги, ведення медичної документації, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо.

2.2. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

2.2.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог;

загальні:

- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професії;
- здатність до здійснення саморегуляції та ведення здорового способу життя;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність до вибору стратегії спілкування;
- здатність працювати в команді;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватись іншою мовою;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і бути сучасно навченим;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо;
- прагнення до збереження навколишнього середовища.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність до встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання;
- навички збирання інформації про пацієнта;
- здатність до оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень;
- здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань;
- здатність до діагностування невідкладних станів;
- здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів;

- здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги
- навички надання екстреної медичної допомоги
- навички виконання медичних маніпуляцій;
- здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань;
- здатність до визначення лікувального харчування при лікуванні захворювань;
- здатність до визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
- здатність до проведення експертизи працездатності;
- здатність до ведення медичної документації;
- здатність до обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації;
- здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги;
- здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення;
- здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне);
- здатність до оцінки впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції;
- здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я;
- здатність до проведення заходів щодо забезпечення якості та безпеки медичної допомоги;
- здатність до проведення заходів щодо підвищення ефективності використання ресурсів;
- здатність до проведення маркетингу медичних послуг.

2.2.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Володіти загальними та спеціальними фундаментальними та професійно-орієнтованими знаннями, уміннями, навичками, компетентностями, необхідними для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.

ПРН 2. Володіти знаннями щодо психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення.

ПРН 3. Застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

ПРН 4. Проводити збір інформації про пацієнта.

ПРН 5. Оцінювати результати опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень.

ПРН 6. Встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПРН 7. Визначати характер, принципи лікування захворювань.

ПРН 8. Визначати необхідну дієту, режим праці та відпочинку при лікуванні захворювань.

ПРН 9. Визначати тактику ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

ПРН 10. Проводити діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.

ПРН 15. Виконувати медичні маніпуляції.

ПРН 17. Вміти вести медичну документацію, обробляти державну, соціальну та медичну інформацію.

ПРН 18. Здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я.

ПРН 20. Застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі.

ПРН 21. Дотримуватись етичного кодексу лікаря, що забезпечує сформованість фахівця з належними особистими якостями.

2.2.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills):** стресостійкість, вміння пристосовуватися до ситуації, комунікабельність, вміння працювати в команді, бажання навчатися, критичне мислення, вміння планувати.

3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва галузі знань)	Нормативна (за вибором)	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 222 «Медицина» (код та найменування спеціальності)	Рік підготовки:	
		6-й	--
		Семестр	
		11, 12-й	--
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента - 70	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Другий (магістерський) рівень</u>	Лекції	
		-	--
		Практичні, семінарські	
		20 год	--
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		70 год	--
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: залік			

2.1. Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання
1			
	Всього годин:		

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин:			

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Теоретичні питання ревматології. Організація ревматологічної служби в Україні. Нормативні документи. Сучасні методи діагностики ревматичних захворювань.	2	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
2	Ревматична лихоманка, вади серця, запальні та інші хвороби серця. Гостра ревматична лихоманка. Набуті та вроджені вади серця.	2	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
3	Системні хвороби сполучної тканини. Системний червоний вовчак. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	6	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
4	Системні васкуліти. Вузликосий поліартеріїт, геморагічний васкуліт. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	4	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Підсумковий контроль (опитування, тестування, написання історії хвороби)
5	Хвороби суглобів. Ревматоїдний артрит. Остеоартроз. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	4	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
6	Хвороби позасуглобових	2	Презентації, відео-матеріали,	Підсумковий контроль

	м'яких тканин та інші. Фіброміалгія. синдром хронічної стомлюваності, Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.		методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	(опитування, тестування)
	Всього годин	20		

2.2.4. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Теоретичні питання ревматології. Номенклатура та класифікація ревматичних хвороб. Епідеміологія ревматичних хвороб. Етіологія та патогенез ревматичних хвороб. Методи дослідження при ревматичних хворобах.	2	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
2	Гостра ревматична лихоманка, Хронічна ревматична хвороба серця.	2	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
3	Набуті та вроджені вади серця.	4	Презентації, відео-матеріали,	Поточний контроль

			методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	(опитування, тестування)
4	Інфекційний ендокардит, міокардіти.	4	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
5	Кардіоміопатії.	2	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
6	Системні хвороби сполучної тканини. Дифузний фасціт. змішане захворювання сполучної тканини. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	6	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
7	Системні хвороби сполучної тканини. хвороба Шегрена, рецидивуючий поліхондрит. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	6	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та	Поточний контроль (опитування, тестування)

			студентів для очної та дистанційної форм навчання	
8	Системні хвороби сполучної тканини. Дерматоміозит (поліміозит). Системна склеродермія. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	8	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
9	Системні васкуліти. Гранулематоз Вегенера, мікроскопічний поліангіт, темпоральний артеріт. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування..	6	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
10	Системні васкуліти. Синдром Чарджа-Строса, есенціальний кріоглобулінемічний васкуліт, облітеруючий тромбангіт. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування..	4	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
11	Системні васкуліти. Синдром Бехчета, синдром Кавасакі. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	4	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної	Поточний контроль (опитування, тестування)

			форм навчання	
12	Хвороби суглобів. Серонегативні спондилоартропатії, псоріатичний артрит. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.	6	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
13	Хвороби суглобів. Реактивні артрити, хвороба Лайма, хвороба Уіпла. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування. 1	6	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
14	Хвороби суглобів. Подагра..	4	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
15	Остеопороз. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування	2	Презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	Поточний контроль (опитування, тестування)
16	Хвороби позасуглобових м'яких тканин та інші. Тендініти,	4	Презентації, відео-	Поточний контроль

	тендовагініти. Хондропатії. Етіологія, патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, лікування.		матеріали, методичні рекомендації для викладачів та студентів для очної та дистанційної форм навчання	(опитування, тестування)
	Разом	70		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ».

Рекомендовано проводити практичні заняття з включенням:

- 1) контролю початкового рівня знань за допомогою тестів, складених у форматі запитання з 5 варіантами відповіді, з яких 1 – правильна;
- 2) опитування студентів за темою заняття;
- 3) ведення 1-2 хворих з захворюваннями та станами, що відповідають тематиці заняття, з наступним обговоренням правильності встановлення діагнозу, диференціальної діагностики та лікувальних заходів із застосуванням засад доказової медицини і у відповідності до Національних та Європейських настанов і протоколів;
- 4) розгляду результатів додаткових методів дослідження (лабораторних та інструментальних), які застосовуються при діагностиці і проведенні диференційного діагнозу, розгляд яких передбачений темою практичного заняття;
- 5) контролю кінцевого рівня знань за тестовими завданнями, складеними у форматі Крок-2.

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістових розділів – на практичних підсумкових заняттях. Рекомендується застосовувати такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач, проведення лабораторних досліджень і трактування та оцінка їх результатів, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок.

Поточний контроль (ПК) проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті та передбачає врахування ПНД. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції

організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Залік, для дисципліни в осінньому семестрі проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за поточну діяльність викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ та переводить її у бали за допомогою (табл.1). Оцінка визначається у балах від 70 до 120 та відміткою – «відпрацьовано», «не відпрацьовано».

Організація підсумкового контролю – заліку. Допуск до заліку визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Залік проводиться викладачем академічної групи або комісійно вразі незгоди студента з результатами атестації. Якщо іспит не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру. Безпосередньо залік оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Проведення заліку:

1. Вирішення пакету тестових завдань, який включає базові тестові завдання ЛІІ «Крок -2» у кількості 30 тестів. Критерій оцінювання – 95-100% вірно вирішених завдань, «склав - не склав».

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»).

3. Оцінювання теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які містять по п'ять теоретичних питань, з розділів дисципліни, які вивчалися протягом навчального року, критерії оцінювання теоретичних знань за таблицею 1.

Табл. 1. Оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Оцінка з дисципліни

Оцінка з дисципліни визначається як сума балів: середнє арифметичне балів за 2 семестри, протягом яких вивчалась дисципліна, які переводяться у 120-бальну шкалу ECTS (табл. 2) в осінньому та весняному семестрах. Потім до них додається кількість балів, які студент отримав під час складання заліку.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за вивчення дисципліни – 200 балів, у тому числі максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів. Мінімальна кількість балів становить 120.

Табл. 2. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють студенту кількість балів та відповідну оцінку у залікову книжку та заповнюють відомості успішності студентів з дисципліни за відповідною формою.

Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які були допущені до заліку, але не склали його та які не допущені до заліку.

3.2. Питання до заліку:

- Діагностичні критерії основних ревматичних захворювань.
- Оцінка функціонального стану суглобів.

- Оцінка результатів рентгенологічного обстеження суглобів.
- Базисна терапія ревматичних захворювань..
- Пульс-терапія: показання, протипоказання, методика, ускладнення.
- Основні правила проведення пункції суглобів, внутрішньосуглобові та периартикулярні ін'єкції.
  - Основні принципи первинної та вторинної профілактики ревматичних захворювань.
  - Відбір хворих для санаторно-курортного лікування.
  - Принципи підбору нестероїдних протизапальних препаратів.
  - Принципи підбору адекватних доз глюкокортикоїдів.
  - Оцінка даних імунологічного обстеження хворого.
  - Основні клінічні прояви ревматологічних захворювань.
  - Основні принципи обстеження пацієнтів з ревматологічними захворюваннями.
- Основні принципи лікування ревматологічних захворювань.
- Хронічна ревматична хвороба серця: набуті вади серця. Актуальні питання діагностики та лікування
  - Системний червоний вовчак (СЧВ). Сучасні погляди на етіопатогенез, діагностику та лікування
    - Склеродермія. Актуальні проблеми діагностики та лікування.
    - Ідіопатичні запальні міопатії. Дерматоміозит. Хвороба та синдром Шегрена. Синдром Шарпа. Ревматична поліміалгія. Рецедивний поліхондрит.
    - Вузликівий поліартеріїт. Синдром Чарга-Стросса. Діагностичні критерії. Сучасні методи діагностики та лікування. Приклад формулювання діагнозу.
  - Васкуліт Шенляйна-Геноха. Гіперсенситивний васкуліт. Сучасні методи діагностики та лікування.
  - Неспецифічний аортоартеріїт (хвороба Такаюсу). Гігантоклітинний артеріїт (хвороба Гортонна). Хвороба Кавасакі. Хвороба Бехчета. Клінічна картина та пара клінічні ознаки. Сучасні методи діагностики та лікування.
  - Облітеруючий тромбангіїт (хвороба Вінівартера-Бюргера). Есенційний криоглобулінемічний васкуліт. Ізольований ангіїт. Синдром Гудпасчера.
- Інфекційні артрити. Бактеріальні артрити: бруцельозний, гонорейний, туберкульозний, сифілітичний
  - Ревматичні синдроми: при ВІЛ-інфекції, при ентеровірусних інфекціях. Артрит при інфекції Т-лімфотропним вірусом людини. Аденовірусний артрит.
  - Сучасні принципи діагностики та лікування.
  - Ревматоїдний артрит (РА).
  - Визначення індексу оцінки активності РА. Оцінка суглобів при визначенні DASy хворих на РА. Критерії ефективності терапії РА.

- Серонегативні спондилоартрити. Актуальні питання етіопатогенезу, діагностики та лікування.
- Хвороба Бехтерева. Псоріатичний артрит. Ювенільний артрит. Ентеропатичні артрити (при запальних захворюваннях кишковика, хвороби Уїпла, при кишечних анастомозах)
  - Синдром Рейтера. Реактивні артрити:
    - хламідійний артрит
    - при ієрсиніозі
    - при сальмонельозі
    - при шигельозі
    - кампілобактерний реактивний артрит
  - Особливі форми артритів з поліорганною симптоматикою.
  - Хвороба Лайма. Варіанти Лайм-артриту. Особливості перебігу. Специфічна діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
- Osteoartróz. Актуальні питання етіопатогенезу, клініки, діагностики та лікування
  - Глюкокортикоїдний остеопороз. Osteomalacia. Хвороба Педжета. Особливості клінічного перебігу. Діагностика, профілактика та лікування.
  - 21.Сіновіти. Хондроматоз. Сіновіома. Особливості клінічного перебігу. Сучасні методи діагностики та лікування. Вузлувата еритема та синдром Рейно.
  - Фіброміалгія. Визначення поняття. Етіопатогенез. Клініка. Діагностичні критерії. Диф. діагноз. Фармакотерапія.
  - Ревматичні синдроми при хронічній нирковій недостатності. Особливості патогенезу. Діагностика та диф. діагностика. Лікування та профілактика
    - Паранеопластичні ревматичні синдроми. Гіпертрофічна остеоартропатія. Артропатія при гіпо- та агамаглобулінемії. Алергічна артропатія. Нейропатична артропатія. Клінічні прояви. Особливості перебігу. Діагностика. Принципи фармакотерапії.
      - Біль у нижній частині спини. Основні причини.
      - Клінічні прояви болю у нижній частині спини. Можливі причини виникнення Діагностика. Показання для рентгенологічного дослідження. Диференційоване лікування.
        - Ускладнення НПЗЗ-терапії.
        - НПЗЗ-гепато- та нефротоксичність препаратів.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі

необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу.

Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з 08.00 до 17.00, по суботах згідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На кафедрі внутрішньої медицини № 3 та ендокринології дотримання академічної доброчесності як обов'язкової складової внутрішньої системи забезпечення якості освітньої програми є необхідним. Дотримання академічної доброчесності відбувається згідно діючого законодавства:

- Наказ №305 від 27.08.19 р. щодо організації навчально-виховного процесу в ХНМУ.
- Кодекс академічної доброчесності ХНМУ.
- Наказ № 165 від 02.07.2020 р. про заходи з розвитку системи академічної доброчесності в ХНМУ.
- Положення про академічну доброчесність.
- Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ.
- Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
- Закон України «Про освіту», стаття 42.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: початковий посібник / За ред. А.С. Свінціцького. – К.: Медкнига, 2017. – 372 С.
2. Національний підручник з ревматології/ За ред. В.М. Коваленка, Н.М. Шуби. – К.: МОРІОН, 2013. – 672 с.
3. Практическая ревматология: современные акценты /Под ред. Яременко О.Б.// Справочник врача – К.: ООО Библиотека «Здоровье Украины»,

2015. – 536 с.

4. Журавльова Л.В. Обрані лекції з ревматології. Навчальний посібник для лікарів. Л.В.Журавльова, М.О.Олійник, Ю.К.Сікало, В.О.Федоров. - К.: Медкнига, 2020. – 350 с.

Допоміжна

1. Rheumatology and Immunology. In: Wiener CM, Cappelli LC, Garibaldi BT, Marshall CH, Houston B, Keller SC. eds. *Harrison's® Principles of Internal Medicine Self-Assessment and Board Review, 20e*. McGraw Hill; 2021.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Сторінка в Moodle <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3993>

1. <https://www.rheumatology.org/>
2. <https://www.eular.org/index.cfm>
3. <https://rheumahub.org.ua/>
4. <https://www.esceo.org/>
5. <https://oarsi.org/>
6. <https://spondylitis.org/>
7. <https://nass.co.uk/>
8. <https://www.vasculitisfoundation.org/>
9. <https://www.vasculitis.org.uk/>
10. <https://lupus-academy.org/>
11. <https://fmaware.net/>
12. <https://osteoporos.com.ua/uk/>
13. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України:
<http://phc.org.ua/>

Завідувач кафедри внутрішньої медицини №3
та ендокринології,
д. мед. н., професор

Л.В. Журавльова